

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

XI. Ex his quæ dicta sunt constat canones Sardicenses nondum receptos fuisse in Oriente. Eos tandem synodus Trullana recepit, sed cum modificatione quadam; tum ut ostenderet auctoritatem quæ Summo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

discimus à Patriarchis illis susceptam non fuisse hujus Episcopi querelam, ut de ea cognoscerent; sed eam ad synodum patriarchalem Antiochenam dimisisse, illic judicandam secundum morem.

Vide suprà lib. 3. cap. 5. §. 4.

IX. Concilij Constantinopolitani regulæ confirmatæ sunt duobus canonibus Concilij Chalcedonensis Oecumenici quarti, quod tamen novam in Oriente distinctionem introduxit, quoad judicia Episcoporum. Distinguit enim inter Episcopum & Metropolitanum. Iubet autem in canonibus IX. & XVII. ut prima de crimine Episcopi cognitio instituatür in synodo provinciali, Metropolitanus verò ab Exarcho Diæceseos, sive throno Constantinopolitano. Nihil in his canonibus obscurum, si disjunctivæ explicationem excipias: *Quòd si quis à Metropolitanò latur, apud Primatem Diæceseos aut apud Constantinopolitanam sedem judicetur.* Sed ut vim hujus difficultatis faciliùs assequamur, observandum est hos duos canones fuisse decretos ante constitutionem patriarchatus Constantinopolitani, & antè quàm Pontica & Asiana Diæceses ei subicerentur. Id autem non contigit nisi in actione ultima Concilij, quòd Legati apostolicae sedis ei novitati intercessissent. At canones IX. & XVII. qui sedi Constantinopolitanæ tribuunt auctoritatem judicandi Metropolitanos, nullo refragante decreti sunt, extantque in collectione Dionysij. sed XXVII. canon, cui contradicium est à Legatis, in ea omisus est. Interpretes Græci Zonaras & Balsamo non agnoverunt istam difficultatem. Quapropter non excurrunt ultra interpretationem quæ statim occurrit, eo nempe canone tributam unicuique Exarcho potestatem judicandi Metropolitanos qui ad ejus Concilium aut Diæcesim pertinent, exempli causa, sedi Constantinopolitanæ tribui jus judicandi Metropolitanos ad Concilium Constantinopolitanum pertinentes. Superest igitur ut intelligamus quinam Metropolitanus ei subiecti essent antequàm Diæceses Asiana & Pontica ad ejus Diæcesim patriarchalem accessissent. Non me latet ei competitivisse jus præsidendi synodo generali Thraciæ; quòd sedes Constantinopolitana, quæ erat in provincia Europa una ex provinciis Thraciæ, ad honorem secundæ sedis evecta esset. Sed ne quid dissimulem, magnificum prorsus est quod ex ipsis verbis canonis colligitur. Nam sedi Constantinopolitanæ, quæ certam Diæcesim patriarchalem nullam habebat, tametsi prærogativam Patriarcharum obtineret, jus tribuunt judicandi Metropolitanos totius Orientis; atque id quidem non post appellationem à

judiciis reliquorum Patriarcharum, ut præcavit Hincmaro, sed præveniendum Patriarchas, ad arbitrium conquerentium. Patriarcha verò Constantinopolitanus causas illas judicabat in Concilio extraordinario, quæ de re nos alibi accuratè disseruimus. Ceterum Græca collectio canonum, quæ canone primo Concilij Chalcedonensis firmata est, quæque Latine versa est à Dionysio Exiguò, non complectebatur canones Sardicenses, neque etiam Africanos, quos à se collectioni Græcæ additos fatetur Dionysius. Hæc sunt ejus verba in epistola ad Stephanum Episcopum: *Tum Concilij Chalcedonensis decreta subdentes, in his Græcorum canonum finem esse declaramus. Ne quid præterea notitie vestra credat velle subtrahere, statuta quoque Sardicenses Concilij atque Africani, quæ Latine sunt edita, suis à nobis numeris cernuntur esse distincta.*

X. Distinctionem à Concilio Chalcedonensi introductam amplexus est Imperator Justinianus, qui illam in Novella constitutione CXXIII. cap. XXI. itémque in CXXXVI. confirmavit. Iubet autem conceptis verbis ut Episcoporum causas judicent Metropolitanus & synodus provinciarum; in casu verò appellationis, Patriarcha uniuscujusque Diæceseos. Eidem tribuitur prima cognitio causarum eorum Metropolitanorum qui ad patriarchatum ejus spectant, interdicta prorsus appellatione à judicio Patriarcharum: *Nullò eis quæ ab eo confisuntur valente resistere, οὐδενὸς τοῖς παρ' αὐτοῦ τῶν ἐπισκόπων ἀρχιερω δυνάμεθον.* Græci semper eo jure usi sunt; ut colligitur ex titulo IX. Nomocanonis Photij, & ex Zonara & Balsamone in commentariis ad hos canones.

XI. Ex his autem quæ huc usque diximus constat canones Sardicenses, qui Pontifici Romano tribuunt potestatem decernendi revisionem in gratiam Episcoporum depositorum, nondum receptos fuisse in Oriente, neque à Concilio Constantinopolitano, nec à Chalcedonensi, nec etiam ab Imperatore Justiniano; cùm manifestum sit Patriarcham uniuscujusque Diæceseos solitum judicare de his depositionibus definitivo decreto, æquè ac de ceteris omnibus causis quæ ad disciplinam pertinebant. At tamen synodus in Trullo, quæ anno sexcentesimo nonagesimo secundo congregata est Constantinopoli, in sua collectione describi jussit canones Sardicenses, & inter hos etiam illos tres qui ad Episcopi Romani auctoritatem pertinent. Verùm non ea fuit hujus synodi mens ut propterea jurisdictioni Episcopi Romani submittere voluerit appellationes Episcoporum, cùm in eadem collectione

Hincmaro in Opus. C. 11.

fectione extent canones secundæ synodi Oecumenicæ, atque item quarta, quæ unicuique Patriarchæ supremum harum causarum iudicium commiserunt. Nihil ergo aliud voluit Trullana synodus quam ostendere quænam auctoritas Pontifici Romano competat in suo patriarchatu, cuius limitibus circumferribi potestatem ei quæsitam in canonibus Sardicenisibus, tum etiam ut ostendat eam auctoritatem illi tributam esse, non à Concilio Nicæno, sed à Sardicensi. Ea namque est observatio Zonaræ ad canonem quintum Sardicensem: *Neque igitur hic canon à Nicæna synodo editus fuit, neque ad ipsum (id est, Romanum Pontificem) provocaciones ab omnibus Episcopis, sed ab iis tantummodo qui eidem subjecti erant, dari oportere decernit.* *Ἐτε δὲ τῶν ἐν Νύκτῃ συνόδου ἕτερον ἔχει τὸ πῶς αὐτὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἁποστόλων ἀνατίθεται αὐτῷ, ἀπὸ τῆς ἁποστολικῆς ἐκκλησίας.*

XII. Verum licet ea Græcis mens esset ut effectus canonum Sardicensium egredi Occidentem non possent, Pontifices tamen Romani contendebant eos obtinere debere in universa Ecclesia; ut constat ex epistola Papæ Leonis primi inferius laudata, & ex communitorio Gelasij Papæ ad Faustum, cuius verba necessariò intelligenda sunt de canonibus Sardicenisibus: *Ipsi sunt canones, inquit Gelasius, qui appellationes totius Ecclesiæ ad huius sedis examen deferri voluerunt, ab ipsa verò nusquam prorsus appellari debere sanxerunt, ac per hoc illam de tota Ecclesia iudicare, ipsam ad nullius commeari iudicium, nec de ejus unquam præceperunt iudicio iudicari, sententiamque illius constituerunt non oportere dissolvi, cuius potius decreta sequenda mandarunt.*

CAPVT VI.
Synopsis.

I. Concilia orientalia poterant tantum decernere de causis disciplina, ad procurandam executionem canonum. Causas autem fidei vel regulas generales Ecclesiæ universa tractare non poterant absque interven- tu auctoritatis Episcopi Romani.

II. Hunc Romani Episcopi primatum agnoscebant orientales. Nihil in causis fidei aut de regulis generalibus definiri poterat absque ejus sententia. Socrates explicatus.

III. Hæc explicari debere visum est, ne quis existimet rematam fuisse in superioribus capitibus Romani Pontificis auctoritatem. Episcopi orientales, qui Romanam sedem appellarunt, exagitati fuerant propter causam fidei. Quo casu poterant apostolicam sedem appellare.

IV. Eustathius Episcopus Sebastenus depositus ab Arrianis, literas à Liberio Papa obtinuit, quarum

Tom. II,

auctoritate restitutus est in sedem suam. De fide agebatur. Quare magni ponderis fuit epistola illa Libery. V. Eutyches non appellavit ad salum Pontificem Romanum. Appellavit enim synodis Romanam, Alexandrinam, Hierosolymitanam, & Thessalonicensem. Appellatio facta ad Patriarchas, censetur etiam facta ad eorum synodos. Cardinalis Perronius resuatus.

I. AUCTORITAS itaque Concilio- rum orientalium his limitibus circumscribi debet ut decernere tantum poterint de administrationibus & gubernationibus provinciarum, ut loquuntur canones, id est, de controversiis quæ incidunt in executione canonum de disciplina ecclesiastica latorum. Nam quoad causas quæ ad fidem spectant aut regulas generales Ecclesiæ universæ, certum est eas definiri non potuisse absque interventu auctoritatis Episcopi Romani. Quoniam cum cathedra Petri ea sit ex qua unitas sacerdotalis exorta est, ut loquitur Cyprianus, par erat ut reliquæ Ecclesiæ necessitate communionis unirentur cum Ecclesiâ Romana, eamque colerent tanquam caput & centrum unitatis, ut verbis Optati utamur. Constituto namque capite in Ecclesia, quemadmodum in collegio apostolico fuerat constitutum, sublata erant occasiones schismatum & hæreseon, ut observavit Hieronymus: quoniam ea ratione constitutus erat thronus qui radix & origo erat communionis omnium Episcoporum Ecclesiæ Dei, unde in omnes venerande communionis jura dimanant, ut aiebat Concilium Aquileiense generale sub Ambrosio. Huic enim sedi omnes Christiani adhærebant inter factiones & diffidia aliarum Ecclesiarum, exemplo Hieronymi, qui in trium Patriarcharum schismate, quo Antiochena Ecclesia laborabat, ad Damasum scribens, ait: *Beatitudini tue, id est, cathedra Petri, communionem conficior.* Hunc Romani Pontificis primatum agnoscebant orientales; ut constat ex epistola synodica Concilij Chalcedonenis ad Leonem Papam, in qua eum disertis verbis vocant caput universalis Ecclesiæ. At ex primatu illo jus quoddam eximium sequebatur, quod Romano Pontifici compete- bat, absque cuius interventu non licebat causas fidei definire nec generales regulas condere pro Ecclesia universa. Hic enim sensus est ejus legis ecclesiasticæ cujus mentionem facit Socrates, quàmque Iulius allegabat adversus orientales, nimirum Ecclesiâ non posse canonizari absque sententia Episcopi Romani, id est, novas regulas, & canones generales, à quibus aliquid introduceretur adversus vetustam consuetudinem, decerni non posse quin Romanus Pontifex deliberationi in-

Vide supra lib. 1.
c. 2.

Vide supra lib. 4.
cap. 10. §. 2. in
margine.

Vide supra lib. 4.
cap. 11. §. 1. & 12.
Additione.

§f